

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Ndc/16/2021
Identifikačné číslo spisu: 1121203191
Dátum vydania rozhodnutia: 27.01.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1121203191.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu A. N. A., F..Z., bytom S. X, Z., zastúpeného Mgr. Pavlom Balážom, advokátom, so sídlom Pribinova 4, Eurovea Central 1, Bratislava, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Račianska 71, o náhradu škody spôsobenej nezákonnými rozhodnutiami a nesprávnym úradným postupom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 23C/24/2021, o návrhu žalobcu na prikázanie sporu inému súdu, takto

rozhodol:

Návrhu na prikázanie sporu vedeného na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 23C/24/2021 z dôvodu vhodnosti Okresnému súdu Martin n e v y h o v u j e.

Odôvodnenie

1. V konaní o náhradu škody spôsobenej nezákonnými rozhodnutiami a nesprávnym úradným postupom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 23C/24/2021, žalobca podaním z 1. júna 2021 (č. l. 245 a nasl.), ktoré doplnil podaním z 9. novembra 2021 (č. l. 314) navrhol, že by s ohľadom na jeho tvrdenia bolo vhodnejšie, aby o žalobe rozhodli súdy mimo obvodu Krajského súdu v Bratislave, a to Okresný súd Martin a Krajský súd v Žiline. Návrh odôvodnil dôvodmi z aspektu rýchlosti (poukázal na priemernú dĺžku konania na Okresnom súde Bratislava I a Krajskom súde v Bratislave, v porovnaní s dĺžkou konania na Okresnom súde Martin), aspektu hospodárnosti (viacerí svedkovia majú bydlisko v Martine alebo okolí) a aspektu spoľahlivého preskúmania veci (o veci má rozhodnúť súd, ktorý je inštančne podriadený súdu, ktorého nezákonný a nesprávny postup a rozhodnutia namieta a naviac sídli v jednej budove).

2. K podanému návrhu na prikázanie sporu z dôvodu vhodnosti sa žalovaná vyjadrila podaním z 2. decembra 2021. Uviedla, že zaťaženosť konkrétneho súdu sa netýka výlučne osoby žalobcu a nie je to dôvod, pre ktorý by práve vec žalobcu mala byť prejednaná iným súdom. Tento dôvod nemá podľa žalovanej parameter výnimočnosti a mohol by byť dôvod na prikázania takmer akejkoľvek veci. Ďalej uviedla, že žalobca je advokátom, ktorý svoju prax podľa verejne dostupných informácií vykonáva v Bratislave, rovnako ako právny zástupca žalobcu. Prikázanie veci Okresnému súdu Martin by spôsobilo nárast nákladov všetkých zainteresovaných. „Aspekt spoľahlivého prejednaní vecí“ považovala za

námietku zaujatosti.

3. Najvyšší súd v zmysle § 39 ods. 3 CSP preskúmal vec a dospel k záveru, že návrh žalobcu na prikázanie sporu inému súdu z dôvodu vhodnosti nie je dôvodný.

4. Podľa § 39 ods. 2, 3 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), na návrh ktorejkoľvek zo strán možno spor prikázať inému súdu tej istej inštancie aj z dôvodu vhodnosti. O prikázaní sporu rozhoduje súd, ktorý je najbližšie spoločne nadriadený príslušnému súdu (Okresnému súdu Bratislava I) a súdu, ktorému sa má vec prikázať (Okresnému súdu Martin). V tomto prípade je najbližšie spoločne nadriadeným súdom Najvyšší súd Slovenskej republiky.

5. Prikázanie (delegácia) z dôvodu vhodnosti predstavuje výnimku z ústavne zaručenej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), ako aj výnimku zo zákonom definovaných kritérií miestnej príslušnosti súdu. Účelom inštitútu delegácie z dôvodu vhodnosti je predovšetkým zabezpečenie hospodárnosti konania alebo jeho zrýchlenie. Dôvody delegácie môžu mať v praxi rozmanitú povahu, najmä však osobnú, zdravotnú, sociálnu či finančnú. Vzhľadom na charakter delegácie ako výnimky zo zásady, že vec prejednáva a rozhoduje súd, ktorého príslušnosť vyplýva zo zákonom stanovených kritérií, musí mať aj dôvod delegácie vždy výnimočný charakter.

6. Aplikácia ustanovenia § 39 CSP o prikázaní sporu inému súdu je možná iba v dvoch prípadoch, a to ak sudcovia inak príslušného súdu nemôžu vo veci konať z dôvodu, že sú vylúčení, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti alebo ak tú istú vec rozhodovali na súde inej inštancie (delegácia nutná), alebo bez toho, aby sudcovia boli vylúčení, ak je tu daný dôvod vhodnosti, pod ktorým treba rozumieť hľadisko hospodárnosti konania z pohľadu vzniku možných trov konania, tzn. ak by prejednanie veci iným než (doposiaľ) príslušným súdom znamenalo hospodárnejšie, rýchlejšie alebo po skutkovej stránke spoľahlivejšie a dôkladnejšie posúdenie veci (delegácia vhodná).

7. S poukazom na uvedené prichádza aplikácia ustanovenia § 39 ods. 2 CSP do úvahy len vtedy, ak sú pre to dané dôležité dôvody. Úvaha súdu o vhodnosti delegácie preto zahŕňa posúdenie pomerov oboch strán sporu, pričom na pomery strany, ktorá delegáciu navrhuje, možno prihliadnuť, len ak ich zohľadnenie nebude mať negatívny dopad na ostatné strany sporu. Pri tom všetkom treba mať na zreteli výnimočnosť inštitútu delegácie sporu.

8. Pokiaľ žalobca poukazyval na pomery na Okresnom súde Bratislava I a Krajskom súde v Bratislave z hľadiska dĺžky konania, toto nie je v zmysle predchádzajúceho bodu relevantný dôvod, na základe ktorého by mohol byť spor prikázaný v zmysle § 39 ods. 2 CSP. Nejde totiž o stav vyplývajúci z individuálnych pomerov niektorej zo strán, ale je to skôr problém systémový, s ktorým sa boria menované sudy. Vyhovením návrhu z tohto dôvodu by potom bolo možné pri každom účastníkovi konania (strane sporu) meniť si podľa potrieb miestne príslušný súd, a to len z toho dôvodu, že by mal pocit, že na inom súde bude na základe štatistik rozhodnuté skôr. Tento výsledok by určite nebol v súlade s účelom prikázania veci z dôvodu vhodnosti ani princípu perpetuatio fori a zásady neodnateľnosti zákonnému sudcovi.

9. Ani tvrdenia žalobcu, týkajúce sa údajnej hospodárnosti konania, nie sú dôvodom na zmenu príslušnosti z dôvodu vhodnosti. Samotné tvrdenie, že viacero svedkov žije v Martine a okolí nezaváži, navyše, keď v žalobe žiadny výsluch svedkov žalobca ani nenavrhol. Sám žalobca je pracovne ako advokát činný v Bratislave a jeho právny zástupca a žalovaná majú sídlo v Bratislave. Pokiaľ ide o hospodárnosť konania, tak práve zmena miestnej príslušnosti by znamenala zvýšenie nákladov procesných strán najmä z dôvodov potreby cestovania osôb, ktoré sa na pojednávaníach zúčastňovať musia (žalovaná, právny zástupca žalobcu). Pokiaľ ide o možné obtiaže súvisiace s potrebou výsluchu svedkov, ktorí žijú v Martine a okolí, dáva najvyšší súd do pozornosti inštitút dožiadania upravený v ustanovení § 104 CSP.

10. Žalobca ďalej odôvodnil vhodnosť ním navrhovanej delegácie sporu tým, že pri zachovaní miestnej príslušnosti určenej podľa § 17 CSP bude rozhodovať súd, ktorý má rovnaké sídlo ako súd, ktorý mal škodu priamo spôsobiť (Krajský súd v Bratislave), resp. ide o súdy navzájom inštančne podriadené. Uvedený dôvod nie je pre posúdenie opodstatnenosti návrhu na prikázanie sporu inému súdu z dôvodu vhodnosti relevantný. Najvyšší súd poukazuje na čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého sú sudcovia pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní len ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom. Prípadná pochybnosť o nezaujatosti konkrétneho sudcu (sudcov) je na ktoromkoľvek stupni súdov dôvodom na uplatnenie námietky zaujatosti stranou občianskeho súdneho konania (§ 52, § 53 CSP), avšak výhradne za predpokladu, že je tento sudca zákonným sudcom vo veci (t.j. že ide o sudcu, ktorému bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie podľa rozvrhu práce).

11. Pokiaľ žalobca poukazoval na nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 635/2020 treba povedať, že sa jedná o odlišnú situáciu ako v posudzovanej veci. Išlo totiž o opačnú situáciu, keď mala byť vec prikázaná z Okresného súdu Liptovský Mikuláš na Okresný súd Bratislava I. Individuálne okolnosti každého sporu sú iné. Preto, keď ústavný súd dospel vo svojom rozhodnutí k záveru, že žalobu bolo možné podať len na Okresnom súde Liptovský Mikuláš, neznamená to, že obdobne v prejednávanvej veci mal byť podľa § 17 i § 19 písm. b) miestne príslušný Okresný súd Martin, najmä pokiaľ sa žalobca v žalobe domáha náhrady škody za nezákonné rozhodnutia a nesprávny úradný postup Ministerstva spravodlivosti SR a súdov, ktoré majú sídlo v Bratislave.

12. Za stavu, že v danom prípade neboli splnené podmienky pre prikázanie sporu inému súdu z dôvodu vhodnosti v zmysle § 39 ods. 2 CSP, Najvyšší súd Slovenskej republiky návrhu žalobcu nevyhovел.

13. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.